Jawapan

Bab 1

1. (a) F1 Empayar Byzantine
F2 Kerajaan Chola
F3 Dinasti Tang
F4 Kerajaan Abbasiyah

(b) F1 Hubungan perdagangan
F2 Hubungan keagamaan
F3 Hubungan diplomatik

(c) F1 Memajukan ekonomi.
F2 Mengeratkan hubungan.
F3 Jaminan keselamatan.
F4 Menjaga keamanan kerajaan.
(*Mana-mana jawapan yang munasabah*)

Bab 2

1. (a) F1 Kurung Bnam
F2 Rajadhiraja
F3 Cakravatin

(b) F1 Raja Angkor menggunakan gelaran Dewaraja yang mengaitkan raja sebagai dewa.
F2 Permaisuri dan Raja Muda merupakan kuasa kedua dan ketiga penting.
F3 Raja-raja Angkor dibantu oleh pembesar-pembesar.
F4 Para pembesar bertanggungjawab dalam keagamaan, kehakiman dan keselamatan serta perbendaharaan.
F5 Angkor dibahagikan kepada wilayah, daerah, daerah kecil dan kampung.

(c) F1 Raja lambang kedaulatan negara.
F2 Raja lambang perpaduan negara.
F3 Raja menjadi tonggak keamanan negara.
F4 Raja menjadi lambang kesetiaan rakyat.
(*Mana-mana jawapan yang munasabah*)

Bab 3

1. (a) F1 Rumah ibadat.
F2 Pusat pendidikan.
F3 Tempat pertemuan masyarakat.

(b) F1 Candi bagi agama Hindu dan Buddha di Lembah Bujang.
F2 Candi Buddha di Bukit Choras, Bukit Pendiat dan Bukit Meriam.
F3 Candi Hindu di Bukit Batu Pahat dan Bendang Dalam.

(c) F1 Menarik kedatangan pelancong.
F2 Meningkatkan ekonomi negara.
F3 Memajukan sektor pelancongan negara.
F4 Sumber rujukan para pengkaji.
F5 Menjadi warisan generasi akan datang.
(*Mana-mana jawapan yang munasabah*)

Bab 4

1. (a) F1 Agama merupakan suatu sistem berkaitan anutan, keimanan dan penyembahan terhadap tuhan.
F2 Kepercayaan merupakan pegangan yang diyakini dapat menjadi panduan dalam kehidupan.

(b) F1 Mengamalkan animisme.
H1a Percaya bahawa setiap makhluk, hidupan dan tumbuhan mempunyai roh atau semangat.
H1b Berkait dengan kepercayaan terhadap makhluk halus.
H1c Penyembahan nenek moyang yang telah meninggal dunia yang dipanggil *hyang*.
H1d Penyembahan nenek moyang penting untuk memastikan keluarga mendapat kebaikan atau menghindar kesusahan di dunia.
F2 Mengamalkan dinamisme.
H2a Berkait rapat dengan kepercayaan terhadap kekuatan yang dikenali sebagai *mana* atau semangat.
H2b Setiap benda dan makhluk dianggap mempunyai *mana* yang boleh mempengaruhi kehidupan seseorang.
C2a Contohnya, upacara pemujaan semangat tanaman dilakukan agar mendapat hasil yang subur dan banyak.

(c) F1 Sebagai panduan hidup.
F2 Pegangan dalam melakukan sesuatu.
F3 Membentuk tingkah laku yang mulia.
F4 Mewujudkan keamanan dan keharmonian dalam kalangan masyarakat.
F5 Benteng daripada melakukan kejahatan.
F6 Alat kawalan sosial.
(*Mana-mana jawapan yang munasabah*)

Bab 5

1. (a) F1 Kelemahan Sultan Mahmud Shah dan pembesar dalam pentadbiran.
F2 Amalan pilih kasih, rasuah dan penyelewengan dalam pentadbiran.
F3 Perbalahan sesama sendiri dalam kalangan pembesar.

(b) F1 Mencapai matlamat kekayaan, keagamaan dan kemasyhuran.
F2 Mengawal perdagangan rempah.
F3 Menyebarkan agama Kristian.
F4 Menghapuskan penguasaan pedagang Islam.

(c) F1 Kedaulatan negara terancam.
F2 Berlaku perpecahan dalam kalangan masyarakat.

© Penerbitan Pelangi Sdn. Bhd.

F3 Berlaku peperangan/ pergaduhan.
F4 Keselamatan negara terjejas.
F5 Berlaku ketidakstabilan politik.
F6 Merencatkan pertumbuhan ekonomi.
(*Mana-mana jawapan yang munasabah*)

Bab 6

1. (a) F1 Kedudukan pelabuhan yang strategik.
F2 Menjadi tumpuan para pedagang.
F3 Pusat pengumpulan dan pengedaran pelbagai barang dagangan.
F4 Kesibukan pelabuhan Johor Riau.
(b) F1 Menjadi pusat pertukaran barangan keluaran Alam Melayu dengan barangan dari China, India dan Arab.
F2 Menjadi pusat perdagangan untuk barangan yang dibawa dari China.
F3 Pedagang Jawa menjadikan Johor sebagai pelabuhan pilihan kerana tidak berminat berdagang dengan Portugis di Melaka.
F4 Kecekapan mengendalikan barang dagangan.
F5 Kemampuan membekalkan semula kapal dengan cepat dan murah.
F6 Menyediakan kemudahan menyimpan barangan.
(c) F1 Meningkatkan hasil pengeluaran negara.
F2 Menyediakan pelbagai kemudahan di pelabuhan.
F3 Memajukan bidang maritim negara.
F4 Mengenakan kadar cukai yang rendah.
F5 Mempelbagaikan barang dagangan.
(*Mana-mana jawapan yang munasabah*)

Bab 7

1. (a) F1 Negeri Perak terkenal dengan mata wang bongkah timah yang dinamakan bidor sejak abad ke-17.
F2 Mata wang pitis daripada timah digunakan di Pahang mulai pemerintahan Sultan Muhammad Shah.
F3 Mata wang tampang digunakan di Pahang pada abad ke-19.
F4 Di Terengganu, Sultan Zainal Abidin I memperkenalkan kupang emas.
F5 Terdapat juga penggunaan mata wang pitis di Terengganu.
F6 Di Selangor, ditemukan mata wang syiling yang digunakan semasa pemerintahan Sultan Ibrahim Shah.
(b) F1 Dijalankan dalam kegiatan pertanian, penternakan, perlombongan, mengutip hasil hutan dan perikanan.
F2 Menampung keperluan harian.
F3 Lebihannya untuk dijual.
(c) F1 Lebihan pengeluaran.
F2 Kecanggihan teknologi.
F3 Pasaran yang luas.
F4 Permintaan yang tinggi.
(*Mana-mana jawapan yang munasabah*)

Bab 8

1. (a) F1 Kemangkatan pemerintah terakhir Negara Patani Besar, iaitu Raja Bahar menyebabkan Kelantan berpecah kepada dua wilayah pemerintahan.
F2 Kelantan Barat berpusat di Kota Kubang Labu, manakala Kelantan Timur berpusat di Kota Pangkalan Datu.
F3 Long Yunus, putera pemerintah di Kota Kubang Labu telah berjaya menyatukan kedua-dua wilayah ini dan mengasaskan kerajaan Kelantan pada tahun 1762.
F4 Baginda menaiki takhta dengan gelaran Yang di-Pertuan Kelantan dan mendapat pengiktirafan daripada Sultan Terengganu.
(b) F1 Mengasaskan Kota Bharu sebagai pusat pemerintahan pada tahun 1844.
F2 Membina Istana Balai Besar sebagai tempat bersemayam dan pentadbiran kerajaan.
F3 Menguatkuasakan undang-undang syarak.
(c) F1 Bersatu padu membawa keamanan.
F2 Kemakmuran ekonomi.
F3 Kewibawaan pemimpin.
F4 Kebijaksanaan pemimpin.
(*Mana-mana jawapan yang munasabah*)

Bab 9

1. (a) F1 Penggantian pemerintah.
F2 Tanggungjawab Sultan atau Raja.
F3 Hak rakyat dalam pentadbiran.
F4 Badan penasihat Sultan atau Raja.
F5 Peranan Sultan atau Raja.
(b) F1 Menjamin keadilan rakyat.
F2 Melancarkan pentadbiran kerajaan.
F3 Memakmurkan negeri.
(c) F1 Tidak melakukan jenayah.
F2 Setia kepada raja dan negara.
F3 Bersikap patriotisme.
F4 Menyokong dasar-dasar kerajaan.
(*Mana-mana jawapan yang munasabah*)

Bab 10

1. (a) F1 Perdagangan
F2 Menangkap ikan
F3 Membuat perahu
F4 Perusahaan sagu
(b) F1 Mengutip hasil hutan
F2 Mengutip sarang burung
F3 Menanam padi
(c) F1 Bijak memanfaatkan sumber alam sekitar.
F2 Bagi mengembangkan kegiatan ekonomi.
F3 Mempelbagaikan sumber keluaran harian.
F4 Mempelbagaikan sumber ekonomi.
F5 Demi kelangsungan hidup.
(*Mana-mana jawapan yang munasabah*)

© Penerbitan Pelangi Sdn. Bhd.